

Ethiopiako ekonomia

1974.ean hasi du Etiopiak bere iraultza; baina europar batentzat oso zaila gertatzen da, hango iraultza hark zer esan nahi duen jakitea. Etiopiako Harmadak* bultzatzen duen erreboluzioa, Ertarotik* XX. menderarteko urratsa* izango da.

Neurri handi batetan, Haile Selassiek zuen bere eskuetan Etiopiako ondasunen jabea. Bera izan da, Europan pentsatu ere ezin litekeen mailan, erresumako* lurren eta beste aberastasunen jaun eta jabe: harentzat oso elkarturik bizi izan dira, erresumaren gain zuen agintea eta ondasunen jabetasuna. Hain zuzen, hauxe izan da Historian feudal egoeraren ezagugarri bat.

Irailaren 12an itzulipurdikatu dira, betidanik Etiopiak zituèn politik egiturak.* Aurrerantzean Inperadorea ez da «Jainkoak hautatua» izanen, gainerako mundu honetako beste Estatu Buruzagiak bezalakoxe gizon arrunta* baizik, Konstituzioaren arabera* juzgagarri ere izango dena.

Etiopiak, orain artean, feudal ekonomia bat eduki du. Etiopiar ekonomia 90 %ean laborantza da, baina nekazaritza hau azken berrogei urteetan ez da deus* aldatu. Han edo hemen zerbait hobegorik, teknikadunik ageri denean, kanpotarrek sortua izaten da, bereziki italiarrena. Oso zaila da, laborantzan traktorarik ikustea.

Oso zaila da, laborantzan traktorarik ikustea

Haile Selassiek beretzat gorde izan du bai lur jorien* jabetasuna eta bai laborantzaren gain ezarri izan zituèn zergak.* Bestalde, hiri bizikerari edo eta industria berri apurrari gagozkiola, Haile Selassierena zen Etiopiako hegazkin* konpainietako 40 %a.

Beltza da Etiopiaren pobrezia. Banku Mundialak dioenez, «per capita» errenta 80 dolarretakoa da, Afrika osoko kaxkarrrena: hau da, Madagaskar eta Kenyakoaren erdia, hauek 170 dolarretakoa baitute. Maurizio eta Zambia oso aurretik doaz, beren 300 eta 380 dolarretako errentarekin.

Horik* horrela, Haile Selassieri orain egiten zaizkion salakuntzak, biziki larriak dira. Urretan nahiz dolarretan herbestera bidali izan dituen diruak, 11.000 milioitaraino igan litezke. Hauetarik batzuk* Etiopiar itzul ezazi ditu, herbestetiko inbertsio bezala. «Erregeen Erregeak» errege antzo* jokatu du, bada.

Erresuma Batuan bozketak*

Erresuma Batuan «Labour Party» alderdiak eraman ditu berekin urriaren 10eko hauteskundeak.* Irakurleak ezagutzen ditu dagoeneko,* nahiko ongi, hango albisteak.

Baina ba da zerbait, hemen azpimarratu beharko litzateke, Europa osorekin eta, berezikiago, euskal arazoekin zerkusirik duena: Erresuma Batuko etnia ttikien politik indarberritzea, halebria.* Izan ere, askotan entzun behar izan baitugu, etnia ttiki horien abertzaletasun «desgaraituaz» hitz egiten. Txokokeria horik ez omen dira haintzakotzat hartzeko ere.

Erresuma Batuan Eskoziak eta Galesek dute beren etnien burruka. Eta etnia haien abertzaletasuna zuzenean defendatzen duten bi alderdi politikoak izan dira, laborismoarekin batera, irabazle irten diren bakarrak: «Scottish National Party» edo Eskoziar Alderdi Abetzaleak sei aulki irabazi ditu eta Galesko «Plaid Cymru» alderdiak beste berri bat. Alderdi kontserbatorraren kaltetan irabazitako aulkiak dira hauk.* Ikustekoa izango da, ondorengo urteetan bi abertzaletasun horiek nondik josten duten. Oraingoan, 1970.etik honakoan ikusten dena, zera da: Alderdi laborista, kontserbakor eta liberalaren ondoan, partidu ttikiak indartuz doazela, eta 1970.eko hauteskundeetatik hona, ia hirutan doblatu direla herriarengandik jaso dituzten bozak.*

Ekialde* Hurbila

Urriaren 6an bete da, arabiar eta israeliarren arteko laugarren gerlatea piztu zeneko lehen urteburua. Gerlate ondoko zenbait adabakiren* ostean, gauzek beden hartan irauten dute oraindik. Gogora ditzagun urtebete honetako gertakariak.

Urriaren 6a. Eguerdiko ordu bietan hasten dira arabiarrek Suezko kanaletik eta Golango garaialdeetatik erasotzen.* Horrela pizten da laugarren gerlate hau. Bapateko* eraso horrek ustebakean harapatzen ditu israeliarrak, eta hauek atzera egin behar izaten dute.

Urriaren 25a. Hamezortzi egunetan, den modurik gogorrenez gudukatu ondoren, sugalerazpena* onhartzten da azkenik. Harez gero hasten da diplomaziaren bake bilaketa.

Hazilaren* 10a. Sadat eta Golda Meir jaun-andreekin Kissingerek izandako elkar hizketen ondoren, sei puntutako akordio bat izenpetzen da. Ginebrako solasaldietara dei egiten da. Hilabete beraren 29an hasten dira, eta, geldialdi baten ostean,* abenduaren 21ean ekiten* zaie berriro. Ipar Amerika, Sobiet Batasuna, Egipto, Jordania eta Israel biltzen dira. Syriak ez du parte hartu nahi izan.

Urtarrilaren* 17a. Ginebrako solasaldiak puntu hil batetara heldu dira, eta Kissingerek, Ekialde Hurbilera* egindako osterak* baten ondoren, gudalozteen* apartaketa erdiesten* du azkenik: israeliarrak Suezko kanaletik 30 kilometro apartatuko dira, eta Egiptiarren harma mota batzuk kendu egingo dira Sinaitik. Otsailean* ematen du Syriak israeliar presoan zerrenda, eta hilabete horren azken egunean berritzen dira Egipto eta USAREN arteko diplomazi harremanak.

Apirilaren 29a. Golango garaialdeetan, gudatea goritzen ari da. Geroz eta sarriago dihardute Syria eta Israelen arteko harmek. Kissinger, berriro ere, Ekialde Hurbilean da. Bizkitartean,* hilketak: Maalot herrixkako hamasei eskola ume hiltzen dituzte gerlariak, eta juduek sarraski* gorria egiten dute arabiarren sei bizileku zelaitan.* Hala ere, beste akordio bat

lortzen da maiatzean: Golango garialdeetan apartatzen dira syriar eta israeliar harmadak.

Maiatzaren 30a. Ginebrako Nazio Jauregian sinatzen* da Golango harma apartaketa. Etengabe 81 eginetan egindako erasoaldien* ondorengo, bakea da. Diplomaziak lortu du harmen isileraztea.

Baina bostgarren gerlate baterako arrazoinak zutik daude oraindik. UNOren 242. eta 338. erabakiak ez dira bete, Palestinako herriaren hauzia ez da konpondu. Ginebrako solasaldiak isildu dira, noiz arte ez dakigularik. Solasaldi haietan Jordaniak ez du onhartzen OLP edo Palestinaren Askapenerako* Erakundeak* bidalitako ordezkaria; eta, onhartua izan delako, utzi egin du Ginebra. Beraz, Ekialde Hurbileko bostgarren gerlatearen atarian gaudela kontu egin.

Norvegiak petrolio putzuak?

Norvegiako Lofotodden eskualdearen* kostaldean, 200 kilometro itsasoan barna, petrolio aurkitu da. Zurrumurruek diotenez, oso petrolio ona omen da, gainera. Aurkikunde hau ipar amerikarrek egin dute, eta Norvegiako Gobernuaren baimenik gabe eta beronen ezezkoaren kontra. Baimena eskatu ziotenean, Gobernuak ukatu egin baitzien horretarako eskubidea (joan den irailaren* 9an, hain zuzen). Hala ere, ipar amerikarrok gogor ekin* zaizkie ikertzapenei, mundu guztiak petrolioduntzat jotzen duen kostalde horretan.

62 paralelo gainetik eta 1.200 metrotaraino zulatuz aurkitu da petrolio hori. Norvegiako Gobernuaren eta ipar amerikarren arteko burrukarik izango da, noski, ondorengo urteetan. Norvegiak garrantzirik haundiena eman dio arazo honi, eta orain artean hango Merkatalgo Ministergoa zeraman Jens Evensen diplomatiko eta legegizona izendatu du, kostaldearen jabetasunaren hauziaz ardura dadin.

Saharako Bu-Craa

Espainiak probintzia bat daduka Saharan, nahiz eta probintzia hori uzteko prest egon orain (gure uste apalean, Estatuaren Konstituziotasunaren kontra doan zerbait izan arren).

Sahara horretan datza* Bu-Craako fosfatutegi ezaguna. Ihazko bigarren seihilabetekoan eman zitzaion hasera* meatza* haien ustiaketari.* Teknikoek diotenez, 1.500 milioi tonelada ukan ditzake fosfatutegi hark: 1973.ean 750.000 tonelada atara ziren El Aaiun-go portutik.

Fosfatu horren bezero* onenak USA, Japonia eta Ingalaterra dira. INIk kudeatzen* du ustiaketa hau, eta, ihazko salmentak 550 milioi pezetatakoak izan arren, mentsarekin* hitxi* zuen urtea. Aurten, espero denez, irabaziak izango ditu INIk. Munduko fosfatu emalerik onenak hauk dira: USAk 40 milioi tonelada (hala ere, Ipar Amerika fosfatu eroslea da), Sobiet Batasunak 25 milioi, Marokkok 16 milioi.

Fosfatu saltzailerik haundiena Marokko da; eta, beronen erabakiz, munduko merkatuan goraldi bizkorra izan dute fosfatuaren prezioek. Bu-Craako meatokiak, produkzioa bere erpinera irixtean,* urteko* 10 milioi eman ditzake. Hau guztiau jakinik ere, Marokkok ez omen dtu gutzizatzen* hango fosfatutegiok. Espainiak ere ez. Eta guk ikusiko dugu nondik nora doan Sahararen deskolonikuntza.

dio, **deutso**
ditzagun, **daiguzan**
ditzake, **daizez**
zaie, **jake**
zaizkie, **jakez**
zaizkio, **jakoz**
zien, **eutsen**
zioten, **eutsoen**
zitzaion, **jakon**

Idazleak:

Joseba ERREKONDO
Iñaki URIONABARRENETXEA

Ehun urte

baino gehiago

diru aurreztapena

laguntzen

BANCO DE BILBAO

HARRI BATEKIN HASI ZEN

